

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 07/08/2020)

Tình hình nổi bật

Tù viên Quốc phòng Trung Quốc tại Brunei Li Jianzhong ngày 1/8 phát biểu nhân dịp kỷ niệm 93 năm ngày thành lập Quân đội Trung Quốc (PLA) nhấn mạnh Brunei và Trung Quốc có hơn 2000 năm giao lưu và hữu nghị truyền thống, là láng giềng tốt của nhau; quan hệ hợp tác giữa 2 BQP ngày càng mở rộng và đi vào chiều sâu qua các chuyến thăm cấp cao, tập trận đa phương chung và đào tạo cán bộ.

BTQP Mỹ và BTQP Trung Quốc ngày 6/8 điện đàm về Đài Loan và Biển Đông. Ông Esper bày tỏ quan ngại về các hoạt động gây bất ổn của Trung Quốc trên Biển Đông và Đài Loan, nhấn mạnh Trung Quốc phải tuân thủ luật pháp, quy tắc và thông lệ quốc tế, giữ vững các cam kết quốc tế. Bộ trưởng Ngoại giao Mỹ cảnh báo các “hành động nguy hiểm” của Mỹ có thể khiến căng thẳng leo thang. Tuy nhiên, cả hai bên đều khẳng định tầm quan trọng của việc tránh xung đột từ các rủi ro trên biển.

Người phát ngôn Bộ Ngoại giao Việt Nam ngày 6/8 khẳng định: “Việc Trung Quốc đưa khu vực quần đảo Hoàng Sa của Việt Nam vào trong Quy tắc kiểm tra kỹ thuật tàu biển nội địa theo luật định 2020 đã vi phạm chủ quyền của Việt Nam đối với quần đảo này, không có lợi cho việc duy trì môi trường hòa bình, ổn định và hợp tác ở Biển Đông. Lập trường nhất quán của Việt Nam là mọi hoạt động liên quan đến quần đảo Hoàng Sa của Việt Nam mà không được sự cho phép của Việt Nam đều là hành vi vi phạm chủ quyền của Việt Nam và vô giá trị”.

Ngoại trưởng Mỹ điện đàm với Ngoại trưởng Philippines ngày 6/8 về các thay đổi gần đây trong chính sách Mỹ với các yêu sách biển ở Biển Đông, sự ủng hộ của Mỹ với các nước ven biển Đông Nam Á duy trì quyền chủ quyền và lợi ích của các nước này theo luật pháp quốc tế và các cơ hội để thúc đẩy hợp tác biển Mỹ - Philippines.

Góc nhìn quốc tế

+ *Trung Quốc:*

Học giả Ding Duo (Viện Nghiên cứu Nam Hải, Trung Quốc) ngày 3/8 nhận định Úc có lập trường cứng rắn hơn về Biển Đông nhằm duy trì và củng cố trật tự khu vực

do Mỹ dẫn dắt dựa trên quan hệ đồng minh tại Châu Á – Thái Bình Dương. Sau Tuyên bố của Bộ Ngoại giao Mỹ về Biển Đông hôm 13/7 và việc Tổng lãnh sự quán hai nước đóng cửa, quan hệ Trung – Mỹ đang diễn biến xấu đi khiến các học giả và giới bình luận lo ngại về một cuộc “chiến tranh lạnh mới” giữa hai nước.

Học giả Khang Sương (Ủy viên Chính hiệp Tỉnh Hải Nam, Nghiên cứu viên tại Đại học Hải Nam) ngày 6/8 cho rằng trước tình hình Biển Đông ngày càng phức tạp, Trung Quốc cần tăng cường kiên định chiến lược, không cần “ăn miếng trả miếng” hay đáp trả cứng rắn trước Chính quyền Mỹ đang “không bình thường”. So với “lập trường trung lập” trong chính sách Biển Đông của những người tiền nhiệm, Chính quyền Trump đã hoàn toàn “tháo bỏ mặt nạ và hành xử thô lỗ” (duy trì hiện diện quân sự thường xuyên tại Biển Đông qua các hành động “khoe cơ bắp” gần đây).

Học giả Trương Quân Xã (Viện Nghiên cứu Hải quân, Trung Quốc) ngày 7/8 cho rằng Mỹ nên dừng các hoạt động thổi phồng vấn đề Biển Đông nhằm đạt các mục đích riêng, đi ngược mong muốn chung của các nước khu vực về duy trì hòa bình ổn định tại Biển Đông. Các tuyên bố của Mỹ thể hiện sự thiếu hiểu biết đối với lịch sử khách quan của vấn đề Biển Đông. Vụ kiện “vượt quyền” của Tòa trọng tài là màn kịch chính trị do Mỹ hoạch định và thực hiện. Trung Quốc luôn kiên trì thông qua đàm phán giải quyết tranh chấp, chủ trương xây dựng lòng tin, hóa giải bất đồng thông qua việc thiết lập các nguyên tắc và cơ chế với các nước trong khu vực. Tình hình Biển Đông trước mắt tổng thể ổn định dưới sự nỗ lực của Trung Quốc và các nước ASEAN.

+ Đông Nam Á:

Học giả Vũ Thanh Ca ngày 4/8 cho rằng Trung Quốc công bố bản sửa đổi "Quy tắc kỹ thuật để kiểm tra theo luật định tàu biển trong các chuyến đi nội địa" ban hành từ năm 1974 với 4 mục đích: (i) Tạo cơ sở pháp lý để tăng cường quản lý vùng nước quần đảo Hoàng Sa và vùng nước nằm giữa quần đảo Hoàng Sa và đảo Hải Nam; (ii) củng cố yêu sách Tứ Sa bằng cách nội luật hóa; (iii) Tạo tiền lệ để thể chế hóa yêu sách Tứ Sa với các quần đảo và bãi ngầm khác trên Biển Đông; (iv) Chứng tỏ cho thế giới thấy việc các nước phản đối các yêu sách biển sai trái của Trung Quốc không làm Bắc Kinh thay đổi. Trung Quốc sẽ tiếp tục thể chế hóa các tuyên bố chủ quyền, quyền

chủ quyền và quyền tài phán của mình, gia tăng căng thẳng trên Biển Đông để tiếp tục đe dọa các nước liên quan.

+Châu Âu – Mỹ:

Giáo sư Rosemary Foot (Đại học Oxford, Anh) ngày 5/8 cho rằng tuyên bố của Chủ tịch Tập Cận Bình về Trung Quốc dẫn dắt cải cách quản trị toàn cầu và tham gia tạo quy tắc quốc tế phản ánh mục tiêu gia tăng vị trí và tìm cách định hình luật chơi trong Liên Hợp Quốc. Liên Hợp Quốc hiện có ba trụ cột chính là “hòa bình và an ninh; “phát triển” và “nhân quyền”, nhưng Trung Quốc muốn thay đổi sự cân bằng giữa các trụ cột này bằng cách giảm vai trò của “nhân quyền”, tập trung vào ổn định xã hội và phát triển kinh tế. Tuy vậy, Trung Quốc gặp phải sự phản kháng từ những nước có quan điểm đề cao vai trò của các thể chế chính trị và thể chế nhân quyền độc lập.

+Các nước khác:

TS. Lê Thu Hương (Viện Nghiên cứu Chính sách Chiến lược Úc), ngày 31/7 trên Foreign Policy kỳ vọng Việt Nam đóng vai trò mạnh mẽ hơn trong ASEAN trong bối cảnh ASEAN thiếu vắng vai trò lãnh đạo trong thời gian dài gây nghi ngờ về tính hiệu quả của khối. Cách Việt Nam ứng phó hiệu quả với dịch bệnh COVID nhận được sự chú ý và công nhận của các nước, qua đó củng cố thêm vị thế của mình trong ASEAN. Những nỗ lực ngoại giao đơn độc của Việt Nam về vấn đề Biển Đông được đền đáp, được phản ánh qua các tuyên bố gần đây của các nước về vấn đề Biển Đông.

Biên tập: Tài Kiên

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc. Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.